

AUDICIÓ COMENTADA DELS RÈQUIEMS DE MOZART I FAURÉ

El passat 3 d'abril, varem poder assistir a l'audició comentada dels rèquiems de Mozart i de Fauré, a càrrec d'en Josep Prats. La sessió va estar estructurada en tres parts.

A la primera part ens va parlar de com el tema de la mort ha inspirat els compositors a reflexionar a l'hora de compondre: ja sigui com a record, com a pregària com a reflexió pels oïdors... amb relació o sense amb la litúrgia.

També ens va explicar que el rèquiem com a composició musical utilitza els textos de l'Ofici de Difunts tal com va quedar acceptat en el Concili de Trento que inclou la Seqüència de Dies Irae i no inclou el Glòria, l'Al·leluia ni el Credo. Els compositors respecten aquests textos, però de vegades suprimeixen alguns moviments, de vegades els combinen amb altres textos o els repeteixen per motius musicals. Aquestes opcions sempre ofereixen informació sobre la manera com un compositor està pensant musicalment, teològicament i filosòficament i mereixen una especial atenció.

A la segona part ens va parlar del Rèquiem de Mozart, autèntic testament musical del compositor tot i ser una obra que va deixar inacabada. Mozart havia escrit tot l'«Introitus» i el «Kyrie» i havia deixat els fragments següents fins al «Lacrimosa» Al vuitè compàs del «Lacrimosa» el manuscrit s'interromp. Aquestes van ser les darreres notes escrites per Mozart). Els tres darrers números els va completar el seu deixeble F. X. Süssmayr.

El rerefons espiritual del Rèquiem està basat en els textos llatins de la missa de difunts catòlica, però tenyits de l'esperit maçònic que influenciava Mozart en la seva darrera etapa. Això es percep per l'obscur color instrumental, l'adopció de certes tonalitats, i per una certa dualitat entre les tenebres del misteri i la llum de la gràcia.

El Rèquiem té una estructura complexa, perquè Mozart utilitza la racionalitat acadèmica en l'escriptura i l'estructura de la seva obra, però sense perdre l'essència espiritual.

Del Rèquiem varem escoltar tres passatges *l'Introitus* on hi trobem passatges lírics, d'altres més èpics i s'hi endevina un to més reivindicatiu.

La *Seqüència Dies Irae (Turba Mirum, Confutatis i Lacrimosa)*. El Dies Irae és una seqüència, que en la litúrgia de la missa es cantava abans de la proclamació de l'Evangeli. Es va conservar a l'Ofici de Difunts des del segle XIII fins ja ben entrat el segle XX i es va suprimir en el Concili Vaticà de l'any 1969. El poema mescla episodis de profecia, terror i por amb episodis culpabilitat, devoció i prec de perdó. Mozart ho descriu en un estil que contraposa el drama del judici final (Deu Jutge) amb el Déu misericordiós (invocant el seu perdó). Estils èpic i líric es complementen.

La tercera part va estar dedicada al Rèquiem de Gabriel Fauré (1877-1894), un rèquiem que contrasta fortament amb el del seu homòleg mozartian. Fou titllat d'hedonista i de pagà per alguns dels seus contemporanis, perquè deien que no expressava el dolor de la mort, però Fauré reivindicava que era així com ell l'entenia, com una aspiració de felicitat del més enllà, més que no pas com un trànsit dolorós. De fet, els textos escollits per al seu Rèquiem, sense l'apocalíptica Seqüència, ja plantegen una idea radicalment diferent.

L'escriptura coral del Rèquiem és d'una perfecció única i alguns números es compten entre les pàgines més belles de la literatura coral. El rèquiem és ric en inefables motius melòdics unes vegades simples i poc desenvolupats, i unes altres, articulats en llargues frases de corbes

sinuoses, sotmeses exquisideses harmòniques d'una dolçor misteriosa.

És una obra profundament intimista, reflexiva, curulla de poesia en la seva expressió melòdica, plantejada com una pregària permanent, molt allunyada de les expressions més dramàtiques i teatrals de la Seqüència (recordem el dramatisme de la de Mozart)

Finalment vàrem escoltar-ne tres números: *Offertoire: O Domine Jesu Christe, Liberame i In paradisum.*

Va ser una sessió molt enriquidora, on tant els més melòmans com els menys introduïts en la música vàrem descobrir moltes aspectes humans, musicals i fins i tot teològics que ens permetran escoltar aquestes obres gaudint-les una mica més.

Properament, podreu trobar el vídeo i el text complert de la conferència que inclou els comentaris dels fragments escoltats, a la pàgina web de RELLA.

Cesc Rovira